

KURS – Teologi for voksne – i Næstved. Foto: Lasse Bo Wamsler

Teologi for voksne er blevet en landsdækkende trend

Kendte politikere begynder at læse teologi for at blive præster, populære cykelryttere og TVprogramværter erklærer offentligt deres personlige tro. Under overskriften *samskabelse* etableres rundt omkring i stifter og kommuner samarbejde om fx naturbevarelse eller demens med kirken som lokal ressource. Statsministerens opfordring til kirken om "at steppe op" og se sin chance og blive en del af den "åndelige oprustning" er blevet taget godt imod mange steder ud over landet. Den nyslåede biskop i Aarhus ønskes straks tillykke af politikere, der ser sig selv som fremtidige samarbejdspartnere, og en nyudnævnt kirkeordfører forestiller sig, at dette godt kan føre til ønsket om personlig dåb.

Hvordan kan det være, at det netop er *nu*, at kristendommen vinder terræn i Danmark? Kristeligt Dagblad bringer løbende analyser af de mange strømninger i samtiden, der i disse år sender mennesker omkring kirken. Ikke længere kun til karismatiske frikirker, men også til Folkekirken.

En dybere understrøm

Teologi for voksne har vist sig at være en dybere understrøm end de krusninger, der på overfladen lige nu bringer kristendommen i fokus som danskernes største religion. Men som også hurtigere kan vige for andre vinde. Teologi for lægfolk i Århus begyndte allerede i 1968. Lige siden har det været et populært og velkendt undervisningstilbud med deltagere fra hele landet. I en anden artikel her beskrives, hvordan denne selvstændige institution med stabil opbakning igennem alle årene også har været et vækstrum for udvikling af teologi i sin egen ret.
Men inden for de sidste fem år er der opstået teologisk voksenundervisning over det meste af Danmark. Det er en bemærkelsesværdig udvikling. Kurserne er organiseret forskelligt, men fælles for dem er, at undervisningen følger de teologiske læreplaner fra universiteterne. Under forskellige navne som Teologi for nysgerrige, Teologi for voksne og KURS kan videbegærlige danskere "møde det lille universitet i det store universitet", som Peter Lodberg, professor emer. og underviser på Teologi for Lægfolk i Aarhus,

formulerer det.

Et myndigt lægfolk

Teologi for lægfolk blev skabt blandt andet på baggrund af noget, der igen i dag lyder velkendt: truslen om præstemangel gjorde det dengang også relevant at tænke på, hvordan "Det almindelige præstedømme" kunne opkvalificeres til at skulle håndtere kirkeledelse og forkyndelse, hvis den lokale sognekirke over længere tid kunne komme til at stå uden fast præst. I dag er deltagelse i undervisningen også for nogle indgang til at fatte en interesse for faget, som kan give appetit på mere teologi og endda fornemmelse af et kald til længere ude i fremtiden at blive sognepræst, fortæller Carsten Mulnæs. Han er sognepræst og tillige teologisk KURSkonsulent og underviser i initiativet KURS. Navnet er en forkortelse for KristendomsUndervisning Roskilde Stift.

Også Erling Kristensen er religionspædagogisk konsulent i Ribe Stift ved siden af at være sognepræst. Om visionen med teologi for voksne, som han er leder for i Esbjerg, udtaler han: "Kyndiggørelse er myndiggørelse. Teologisk kyndiggørelse er teologisk myndiggørelse – i og udenfor kirken. Det myndige lægfolk er en hovednerve i en evangelisk folkekirke – og teologisk myndighed er også en opbyggelig kraft i samfundet."

Foto: Kim Frost

"Midt i en tid med fake news, konspirationsteorier og megen løs religion i omløb, er der et ønske om at vide noget mere om de fag, der ligger bag den kultur og tradition, som præger kirke, kristendom og samfund i Danmark og rundt omkring i verden"

Peter Lodberg,
professor emer. og underviser på Teologi for Lægfolk i Aarhus

Ikke kun for kirkegængere

Mange af deltagerne viser interesse i at vide mere om baggrunden for dét, der er blevet en fortrolig kirkelig praksis med gudstjenester eller sognearbejde. Men teologi for voksne er ikke kun for dem. Mange kommer også via almeninteresse i historie, filosofi og etik, fordi de har fået øjnene op for teologien som faget om "det hele". Deltagelsen er her led i en personlig biografi. Et ønske om almindelig horisontudvidelse og almen dannelse med intellektuelle vitaminer.

Peter Lodberg udtaler: "Teologisk voksenundervisning breder sig til hele landet, og det er den faglige tilgang til undervisningen, som er én af hemmelighederne bag den succes, teologisk voksenundervisning oplever i disse år. Midt i en tid med fake news, konspirationsteorier og megen løs religion i omløb, er der et ønske om at vide noget mere om de fag, der ligger bag den kultur og tradition, som præger kirke, kristendom og samfund i Danmark og rundt omkring i verden"

Der lægges vægt på en solid faglig indføring i teologiens forskellige fag fra Det Gamle Testamente, Det Ny Testamente, Kirkehistorie, Dogmatik, Etik og Religionsfilosofi, Praktisk Teologi til Missionsteologi og Økumenisk Teologi. Samtidig er der rig mulighed for at diskutere eksistentielle og trosmæssige emner på baggrund af undervisningen: "Tit er det i kaffepauserne, om aftenen over rødvinen eller på udflugter og studierejser, at der bliver tid og tillid til at sætte undervisningen i perspektiv fra et mere personligt udgangspunkt", fortæller Peter Lodberg, og fortsætter: "I løbet af de 3-årige kurser, der ofte bliver forlænget med muligheden for et fortsætterhold, opstår der som regel en inspirerende samtale for både kursister og undervisere. Man lærer hinanden at kende, fordi man deler et fælles engagement i teologiens mange muligheder".

Kulturkristendom

Carsten Mulnæs, hvis erfaring er fra ét af de nyeste skud på stammen, idet KURS først blev oprettet i 2024, supplerer: "Allerede efter ét år spurgte vores deltagere i KURS Akademiet, hvad vi har til dem efter tredje år. Vi udbyder derfor foreløbigt også et lidt andet format med vores KURS Saloner. Her lægges vægt på ikke kun at mødes om et dagsaktuelt emne, teologisk belyst, men også at indøve en form for samtalekunst, der, inspireret af "Sokratisk dialog" giver praksiserfaring med, hvordan samtaler om teologi bliver lærerige i stedet for blot at være diskussioner, der er så rigeligt af"

Sognepræst Samuel Skadkær-Munch er teologisk underviser i Haderslev Stift. Han betoner netop, at det ikke kun er kirkegængere og insidere, der søger seriøs baggrundsviden om kristendommen. Almindelig **nysgerrighed** på tro, eksistens, Gud og teologi kan lede i den retning, ligesom overvejelser om sammenhængen op igennem kirkens historie fra begyndelsen til i dag i sig selv kan være en drivkraft til at fordybe sig i de gamle tekster, tanker og traditioner. Carsten Mulnæs supplerer:

"Den teologiske voksenundervisning af lægfolk tager én af de vigtigste former for samtidens religionsudøvelse alvorligt. Ordet *kulturkristne* bruges stadig til at betegne et forhold til kristendom, som ikke rigtigt indlader sig med troen. Dén betegnelse er ikke længere rammende. Kulturkristendom er for det første en del af enhver troendes egen eksistens, fordi troen også har et ydre udtryk. Det sker i både etik, æstetik og socialt.

Men kulturkristendommen er også et mødested for *udveksling*, der i disse år i stadigt højere grad finder sted og etableres mellem hævdvundne former og overleveringer i kirkens rum på den ene side – og den eksistentielle, politiske og kulturelle refleksion ude i samfundet på den anden. Det sker nogle gange ved at den aktuelle dagsorden artikuleres ved særlige begivenheder inde i kirken, men det sker lige så tit ved at kirkens budskab vinder indpas i samtalen ude på torvet.

Religionskritik hører med

Derfor er religionskritikken heller ikke et fremmedelement men en integreret del af faglig undervisning i kristendom og teologi. Også for lægfolk. Det betyder, at danskere uden kirkelige forudsætninger får en bedre forståelse af, hvordan kristendommen har formet og stadig former verden her hos os. "Men det giver også den med et klart defineret religiøst ståsted mulighed for en mere robust tro", afslutter Carsten Mulnæs.

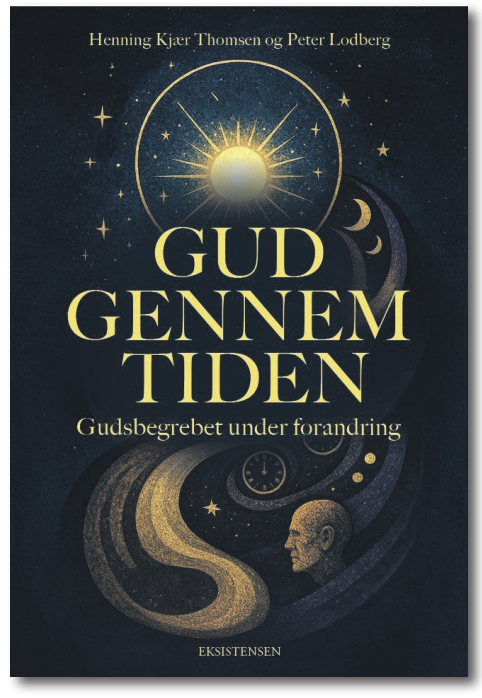

Foto: Kim Frost

Teologi i støbeskeen

Teologisk voksenundervisning skaber rum, hvor teologi ikke blot formidles, men også formuleres. På de teologiske voksenundervisningskurser kan man møde en lang række undervisere, der er blændende formidlere af deres teologiske viden. Men undervisning i teologi og kristendom er ikke envejskommunikation. Undervisningen bæres også af samtaler, meningsudvekslinger og eftertænksomhed. Kurserne i teologisk voksenundervisning er steder, hvor teologien formuleres og gror. Det har i årenes løb ført til, at undervisere oftest i fællesskab har skrevet teologiske bøger, der har et direkte udgangspunkt i den teologiske voksenundervisning, og som senere bruges som lærebøger i undervisningen. De seneste eksempler er:

Peter Lodberg og Jens Maibom Pedersen (red.)
Kirke i tiden. Om kirkens identitet og opgave
Teologi for Lægfolk 2026

Henning Kjær Thomsen og Peter Lodberg
Gud gennem tiden. Gudsbegrebet under forandring
Eksistensen 2025

Margrethe Birkler og Anders-Christian Jacobsen
Frygt ikke! Indføring i kristen dogmatik
Eksistensen 2024 og 2025

Sif Egede, Peter Lodberg, Johannes Nissen og Bente Søndergaard (red.)
Lægfolksteologi
Eksistensen 2018

AT REJSE ER AT DANNES

Studierejser til steder med teologisk betydning er flere steder en integreret del af den teologiske voksenundervisning. At rejse er ikke kun at leve. Det er også at dannes og lære i et socialt fællesskab, hvor man er fælles om interessen for teologi og kristendom. En studierejse i forbindelse med teologisk voksenundervisning er derfor ikke blot en rejse til Grækenland, Palæstina, Israel, Rom, Iona, Wittenberg, Viborg eller andre steder. Det er en rejse, hvor man sammen fordyber sig i, hvordan kristendommen har været og stadig leves, tros og tænkes på et givent sted i denne brogede verden. Studierejser er også muligheden for de dybe og de hyggelige samtaler, stedet hvor nye venskaber opstår. Studierejser med teologi for voksne er teologiske dannelsesrejser med traveskoene på. Her kan man se, røre og lugte teologien.

Forskellige studieture til hhv. Trinidad i Cuba, Berlin og København. Foto: Peter Lodberg

Er du også nysgerrig på tro, eksistens, Gud og teologi?

Kunne du tænkte dig at fordybe dig i kristendommens skatkammer af tekster, tanker og traditioner? Overvejer du sammenhængen op igennem kirkens historie fra begyndelsen til i dag?
– så er *Teologi for Voksne* sikkert noget for dig!

Hvorfor melder man sig til teologi for voksne?

- Et tilbud indenfor rækkevidde i hele Danmark
- Fagligt baseret undervisning i kristendom
- Møde med andre om tilværelsens store spørgsmål
- Seriøs omgang med religionskritik
- Mere robust grundlag for moderne kristentro
- Fællesskab om kirkens og evangeliets relevans

Læs mere om det undervisningstilbud, der findes i netop *dit* stift her

AALBORG

VIBORG STIFT
VIBORG

Teologi for Lægfolk Aarhus
AARHUS

TFV TEOLOGI FOR VOKSNE
ESBJERG

FYENS STIFT
ODENSE

HELSINGØR STIFT
GLOSTRUP

KURS
KristendomsUndervisning Roskilde Stift
KURS Saloner • KURS Akademiet • KURS inTRO
NÆSTVED

HADERSLEV
HADERSLEV STIFT

FOLKEKIRKEN LOLLAND-FALSTER
NYKØBING F